

מורשת

שואה

וגבורה

מדריך למורה

מבוא

על הספר

הספר מתאר את האירועים המרכזיים שהתחוללו באירופה והביאו לעלייתם של הנאצים לשלטון בגרמניה, למלחמת העולם השנייה ולשואה של העם היהודי. וגבורת היהודים בגטאות. הפרקים בספר מביאים את נושאי הלימוד השונים בחלוקה לארבע תקופות והן:

יהודי אירופה וארצות האסלם בין שתי מלחמות עולם

- **פרק א – האירועים שלאחר מלחמת העולם ה-1** (התפרקות האימפריות באירופה, שינויים טריטוריאליים באירופה והשפעתם, המיעוטים הלאומיים במדינות החדשות)
- **פרק ב – מעמד היהודים במזרח ומערב אירופה** (תקוות היהודים לאחר מלחמת העולם ה-1, הפזורה היהודית באירופה לאחר מלחמת העולם ה-1, מעמד היהודים במדינות מזרח אירופה, מעמד היהודים בבריה"מ, התגברות האנטישמיות במערב אירופה).
- **פרק ג – היהודים בארצות האסלם** (התגבשות מדינות האסלם באגן הים התיכון, מעמד היהודים באימפריה העות'מנית, מעמד היהודים בטורקיה, מעמד היהודים במדינות ערב תחת שלטון קולוניאלי, מעמד היהודים במדינות ערב תחת שלטון המנדט, השינוי בחיי היהודים בארצות האסלם).

הטוליטריות באירופה ועליית הנאצים לשלטון בגרמניה

- **פרק ד – המשטרים הטוליטריים באירופה** (מאפייני משטר טוליטרי, המשטר הטוליטרי בבריה"מ, המשטר הטוליטרי באיטליה).
- **פרק ה – האידיאולוגיה הנאצית** (היטלר מעצב האידיאולוגיה, עיקרי האידיאולוגיה הנאצית).
- **פרק ו – עליית הנאצים לשלטון בגרמניה** (המעבר של גרמניה מקיסרות לרפובליקה, חוזה ורסאי, רפובליקת ויימר, המשבר הכלכלי בגרמניה לאחר

מלחמת העולם ה-1, התחזקותה של המפלגה הנאצית, היטלר מבסס את שלטונו).

- **פרק ז – מדיניות הפנים של המשטר הנאצי** (התעמולה הנאצית, עיצוב האדם החדש, פולחן המנהיג, הטרור של המשטר הנאצי, הקמת מחנות ריכוז).
- **פרק ח – מדיניות החוץ של המשטר הנאצי** (מדיניותה התוקפנית של גרמניה, סיפוח אוסטריה, הפלישה לצ'כוסלובקיה, האיום על פולין, הברית עם איטליה, ההסכם עם בריה"מ, הפייסנות של מדינות המערב).
- **פרק ט – יהדות גרמניה תחת השלטון הנאצי** (מאפייני היהודים בגרמניה, שינוי מעמד היהודים בגרמניה, החרם על היהודים, שריפת הספרים, תקנות נגד יהודים, בידוד היהודים, ועידת איוון, ליל הבדולח, התלבטות יהודי גרמניה, האוניה סנט לואיס, מחאת יהודי רצות המערב, פעולות היישוב למען יהדות גרמניה).

היהודים במלחמת העולם השנייה והפתרון הסופי

- **פרק י – יחס הנאצים ליהודים במלחמת העולם ה-2** (יהדות פולין תחת שלטון גרמני, בניית גטאות בפולין, היודנרט ופעולותיו, יחס הנאצים ליהודי מערב אירופה).
- **פרק י"א – רצח היהודים בברית המועצות** (גרמניה פולשת לבריה"מ, המלחמה של הרוסים בפלישה, רצח היהודים בבריה"מ, רצח יהודים במשאיות גז).
- **פרק י"ב – הפתרון הסופי** (ההכנות לביצוע הפתרון הסופי, ועידת ונזה, פעילות מחנות ההשמדה, גירוש היהודים למחנות ההשמדה, יחס הגרמנים ליהדות ארצות האסלם, יחס האיטלקים ליהודי לוב).

מאבק היהודים ההצלה והשחרור

- **פרק י"ג – מאבק היהודים בנאצים** (המחתרות בגטאות, מרד גטו ורשה, ההתקוממות במחנות ההשמדה, הפרטיזנים היהודים).

- **פרק י"ד – הפעולות להצלת היהודים** (המדינות שהצילו יהודים, פעולות חסידי אומות עולם, הנהגת היישוב מצילה יהודים, היישוב נתגייס למלחמה בנאצים).
- **פרק ט"ו – היהודים הניצולים** (שארית הפלטה, הפליטים היהודים לאחר המלחמה, ארגון הבריחה, מחנות העקורים, פעילות נציגי היישוב וחיילי הבריגדה).

על המדריך למורה

המדריך למורה נועד לאפשר לכם המורים:

- להרחיב את ההסבר בנושאים מסוימים שיש בספר באמצעות הסברים מפורטים המופיעים באתרים שונים באינטרנט.
 - להמחיש את נושאי הלימוד בספר באמצעות צפייה בסרטוני המחשה שונים המופיעים באינטרנט.
- שילוב של חומר הלימוד בספר יחד עם הרחבה והמחשה של הנושאים השונים יתרמו לתלמידים להבין טוב יותר את חומר הלימוד.

יהודי אירופה וארצות האסלם בין שתי מלחמות עולם

פרק א – האירועים שלאחר מלחמת העולם ה-1

מלחמת העולם ה-1 גורמיה ותוצאותיה - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=eJ3zM8rMQyU>

https://www.youtube.com/watch?v=h62_cMjNZQI

<https://www.youtube.com/watch?v=XXSvHyDS8aw>

<https://www.youtube.com/watch?v=f9bUF8MI-SY>

חוצה וורסאי התפרקות האימפריות באירופה - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=Hlj8ypdM0bo>

פרק ב' – מעמד היהודים במזרח ומערב אירופה

היהודים באירופה במלחמת העולם ה-1 - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=KVK4krq8z2c>

מעמד היהודים בבריה"מ - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=uDlb7oUQn4c&t=308s>

האנטישמיות במערב אירופה - סרטון

https://www.youtube.com/watch?v=5a4TOzFp_G8

פרק ג' – היהודים בארצות האסלם

התגבשות מדינות האסלם באגן הים התיכון – הסבר מורחב

https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%94%D7%9E%D7%96%D7%A8%D7%97_%D7%94%D7%AA%D7%99%D7%9B%D7%95%D7%9F

מעמד היהודים באימפריה העותומנית ובטורקיה - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=jVAlxycGitY>

מעמד היהודים במדינות אסלם תחת שלטון קולוניאלי - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=WoCT7tSvQ2o>

מעמד היהודים במדינות אסלם תחת שלטון המנדט - סרטון

https://www.youtube.com/watch?v=nQs2_e0EQ4I

חיי היהודים בארצות האסלם - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=vJ9UdaHnaEo>

<https://www.youtube.com/watch?v=amOhKkbCmXw>

<https://www.youtube.com/watch?v=DTg7W9Q0MGs>

<https://www.youtube.com/watch?v=764LuyGvar4>

<https://www.youtube.com/watch?v=g6RU5xVaywc>

הטוטליטריות באירופה ועליית הנאצים לשלטון בגרמניה

פרק ד – המשטרים הטוטליטריים באירופה

מאפייני משטר טוטליטרי - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=NmnMVjyKmU4>

<https://www.youtube.com/watch?v=pUpvpZO86qU>

המשטר הטוטליטרי בבריה"מ - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=j2ijuBe6d4o>

https://www.youtube.com/watch?v=ePqebtyT_Fc

https://www.youtube.com/watch?v=xVAbSgOQ_Ts

<https://www.youtube.com/watch?v=svlB1jKrwOU>

המשטר הטוטליטרי באיטליה - סרטון

https://www.youtube.com/watch?v=tBpZZ0k_F6Y

https://www.youtube.com/watch?v=_YmqUQ9Yweg

<https://www.youtube.com/watch?v=L--tlaau9o4>

פרק ה – האידיאולוגיה הנאצית

האידיאולוגיה הנאצית - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=DVZwImiPfCk>

<https://www.youtube.com/watch?v=nd8p4CaJ6Ug>

<https://www.youtube.com/watch?v=8UWaV4JvzgM>

<https://www.youtube.com/watch?v=hS7wGt6OVgQ>

פרק ו – עליית הנאצים לשלטון בגרמניה

המעבר של גרמניה מקיסרות לרפובליקה - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=SonnjGMR3Wc>

חוקה ורסאי - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=Hlj8ypdM0bo>

רפובליקת ויימר והמשבר הכלכלי - סרטון

https://www.youtube.com/watch?v=iK_SCLJ7Guc

התחזקותה של המפלגה הנאצית - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=Ym78hKYSLmU>

<https://www.youtube.com/watch?v=3OmEd0apaQo>

<https://www.youtube.com/watch?v=matkkV4AdLU>

<https://www.youtube.com/watch?v=6zR3rK9yKr0>

היטלר מבסס את שלטונו - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=TMz4rPLiKWw>

<https://www.youtube.com/watch?v=YXuy0FAs6z0>

פרק ז – מדיניות הפנים של המשטר הנאצי

התעמולה הנאצית - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=9EWEIoPnYHw>

https://www.youtube.com/watch?v=cxpQ4p6cl_A

עיצוב האדם החדש - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=c7BemrjLtpo>

<https://www.youtube.com/watch?v=xOPnGlvcC-0>

<https://www.youtube.com/watch?v=xMTqSqPls5Q>

פולחן המנהיג - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=QcHS3CXBlc8>

הקמת מחנות ריכוז - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=r8M3jMx7FVg>

<https://www.youtube.com/watch?v=cKycPLJ446k>

פרק ח – מדיניות החוץ של המשטר הנאצי

מדיניותה התוקפנית של גרמניה - סרטון

https://www.youtube.com/watch?v=wk_3QcdAfVc

https://www.youtube.com/watch?v=3S_xFRdvrEM

<https://www.youtube.com/watch?v=baQz1581I20>

האנשלוס והברית עם איטליה - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=t75ldUNc2Xw>

הפייסנות של מדינות המערב - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=8GI6INetxjg>

פרק ט – יהדות גרמניה תחת השלטון הנאצי

היהודים בגרמניה, והשינוי במעמדם - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=KjacWt4XyD4>

<https://www.youtube.com/watch?v=wW2mQ0VcU5g>

החרם על היהודים - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=3ceE2gZTaQ8>

שריפת הספרים - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=DXnnDs0UMzg>

חוקים ותקנות נגד יהודים - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=1dvWlqZ9TDk>

ליל הבדולח - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=Xfl0rJWsLX4>

<https://www.youtube.com/watch?v=4ulP3yajyXY>

האוניה סנט לואיס - סרטון

https://www.youtube.com/watch?v=_NNaOwSPKrU

<https://www.youtube.com/watch?v=mWLi2TXdr8o>

פעולות היישוב למען יהדות גרמניה - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=3uxGjOhSHMY>

היהודים במלחמת העולם השנייה והפתרון הסופי

פרק י – יחס הנאצים ליהודים במלחמת העולם ה-2

יהדות פולין תחת שלטון גרמני - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=B6P6K2YzyBI>

<https://www.youtube.com/watch?v=tql3xSlo7Cs>

בניית גטאות בפולין - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=r8M3jMx7FVg>

<https://www.youtube.com/watch?v=P6QXvPD98JM>

<https://www.youtube.com/watch?v=WiGDX42ojDo>

היודנרט ופעולותיו - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=c-j2j5l-YKs>

https://www.youtube.com/watch?v=2c55lyL_ry4

פרק י"א – רצח היהודים בברית המועצות

גרמניה פולשת לבריה"מ - סרטון

https://www.youtube.com/watch?v=Tcs_9mpc8ug

רצח היהודים בבריה"מ - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=BvnXx9rbhHg>

<https://www.youtube.com/watch?v=fcWBQ6wn8H0>

פרק י"ב – הפתרון הסופי

ההכנות לביצוע הפתרון הסופי - סרטון

https://www.youtube.com/watch?v=u_W5Fdw3c4c

<https://www.youtube.com/watch?v=aLt1guCS3oI>

ועידת ונזה - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=yBTblbipy48>

<https://www.youtube.com/watch?v=XWGdiup4x0U>

פעילות מחנות ההשמדה - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=Zr4vVhnUgBM>

גירוש היהודים למחנות ההשמדה - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=hS93kYiSi3A>

יחס הגרמנים ליהדות ארצות האסלם - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=jkoqHU6wglO>

<https://www.youtube.com/watch?v=fFU9LZb-jMU>

<https://www.youtube.com/watch?v=QvqcNNY8teE>

יהודי לוב בשואה - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=RRJSUT2lyqg>

מאבק היהודים ההצלה והשחרור

פרק י"ג – מאבק היהודים בנאצים

מרד גטו ורשה - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=o0sFc-0jFEw>

<https://www.youtube.com/watch?v=QAXgEXY1CA4>

מרד גטו ביאליסטוק - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=zQkMj0niH0c>

https://www.youtube.com/watch?v=amD2Yto_nUE

<https://www.youtube.com/watch?v=MXmCQFEmtmo>

הפרטיזנים היהודים - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=OBdcsWrKopQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=lfzFV43XRpc>

פרק י"ד – הפעולות להצלת היהודים

המדינות שהצילו יהודים - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=iY5JZUSGhrQ>

https://www.youtube.com/watch?v=9hfug_ZuDBs

<https://www.youtube.com/watch?v=pnkcTJ-4wM4>

פעולות חסידי אומות עולם - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=pvjka3CbX4k>

<https://www.youtube.com/watch?v=eU7bQaMLgUw>

היישוב מתגייס למלחמה בנאצים - סרטון

https://www.youtube.com/watch?v=lkGp_cwpn-l

<https://www.youtube.com/watch?v=GCCh8gWTwmA&t=50s>

פרק ט"ו – היהודים הניצולים

שארית הפלטה - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=hQNmSVR8F9o>

ארגון הבריחה - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=TsC3JJEqxYQ>

https://www.youtube.com/watch?v=864neH5K_6k

מחנות העקורים - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=0lmupnXUTco&t=71s>

<https://www.youtube.com/watch?v=fZcLaly7gCQ&t=102s>

https://www.youtube.com/watch?v=VkPuwVi_qI8&t=109s

פעילות נציגי היישוב וחיילי הבריגדה - סרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=CeNzmOdCxZ8>

<https://www.youtube.com/watch?v=GXpyMKFcqpl>